

Mariana NOREL  
Petru BUCURENCIU

# CULEGERE DE TEXTE ȘI APLICAȚII PENTRU LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

CLASA A



## UNITATEA 1 - ȘCOALA, A DOUA MEA CASĂ / 5

- Magic Lilli dă școala peste cap*, fragment, de Knister / 5  
*Miss Edison - profesoara noastră aiurită*, fragment, de Irene Zimmermann / 11  
*Un șmecher la lecție*, din volumul *Recreația mare*, de Mircea Sântimbreanu / 17  
*Cea mai veche școală din România*, text nonliterar / 22  
**Răsfoind cărțile din bibliotecă** / 26  
*Dascălul*, de Octavian Goga / 26  
*Lanțul slăbiciunilor*, de I. L. Caragiale / 27  
*Cișmigiu et comp.*, fragment, de Grigore Băjenaru / 31

## UNITATEA 2 - FAMILIA ȘI IMPORTANȚA EI / 35

- La Medeleni*, fragment, de Ionel Teodoreanu / 35  
*Bunica*, de Barbu Ștefănescu Delavrancea / 44  
*Heidi*, cap. 4, *Vizită la bunica*, de Johanna Spyri / 50  
*Familia*, izvor de iubire și respect, fragmente, de Steluța Indrei, text nonliterar / 57  
**Răsfoind cărțile din bibliotecă** / 61  
*Moștenirea*, fragment, de Petre Dulfu / 61  
*Doi feță cu stea în frunte*, fragmente, de Ioan Slavici / 64  
*Apolodor, un pinguin călător*, fragment, de Gellu Naum / 71

## UNITATEA 3 - PRIETENIA, COMOARĂ PENTRU SUFLET / 73

- Între prietene*, din volumul *Recreația mare*, de Mircea Sântimbreanu / 73  
*Emil și detectivii*, fragment, de Erich Kästner / 78  
*Stejarul din Borzești*, fragment, de Eusebiu Camilar / 84  
*Ziua prieteniei. Sărbătorește-o cu cel apropiat, fă-i un dar sau trimite-i un mesaj!*  
Ce semnifică brățara prieteniei și culorile ei, documentar, de Liliana Teică,  
text nonliterar / 89  
**Răsfoind cărțile din bibliotecă** / 94  
*Fram, ursul polar – Cap. XIII Fram și-a găsit un prieten mic în noaptea polară*,  
fragment, de Cezar Petrescu / 94  
*Un prieten puternic*, de Edith Nesbit / 98  
*Hotelul „Lăbuța fermecată“*. *Atenție, vecini răi!*, fragment, de Feline Lang / 102  
*Doi prieteni*, de Anton Pann / 107

## UNITATEA 4 - CARTEA, IZVOR DE CUNOAȘTERE / 108

- Simplu elogiu al cărții*, fragmente, de Ioana Pârvulescu / 108  
*Criticilor mei*, de Mihai Eminescu / 114

Primele amintiri, fragmente, din *Memorii, 1907-1960*, de Mircea Eliade / 117

Matilda, fragmente, de Roald Dahl / 121

**Răsfoind cărțile din bibliotecă** / 129

Lectura pe înțelesul tuturor, fragmente, de Nicolae Manolescu / 129

Cititorul din peșteră, fragmente, de Rui Zink / 132

Prezentarea cărții *Cititorul din peșteră*, de Rui Zink, text nonliterar / 135

*Istoria fascinantă a cărții, de la tăblițele din argilă și pergament din piele de animale la e-reader. Biblia, prima carte tipărită din lume* / 136

## UNITATEA 5 – NATURA, SURSA DE VIAȚĂ ȘI DE INSPIRAȚIE / 139

Iarna pe uliță, de George Coșbuc / 139

*Fiind băiet păduri cutreieram*, de Mihai Eminescu / 144

*De-a Delta Dunării*, din volumul *Unde fugim de-acasă?*, de Marin Sorescu / 147

*Delta Dunării*, text nonliterar / 151

*Cum plantăm copaci?*, text nonliterar explicativ / 155

**Răsfoind cărțile din bibliotecă** / 159

Mărțișor, de Ion Pillat / 159

*În Munții Neamțului*, fragmente, de Calistrat Hogaș / 160

*Heidi*, cap. 3 *La plimbare cu caprele*, de Johanna Spyri / 162

*Într-o zi pe când lucram*, din volumul *Întâmplări din grădina mea*,  
de Ana Blandiana / 165

*Nenorocirea*, din volumul *Alte întâmplări din grădina mea*,  
de Ana Blandiana / 165

## UNITATEA 6 – CĂLĂTORIA ÎN LUMI IMAGINARE / 167

*Greuceanu*, fragment, de Petre Ispirescu / 167

*Pinocchio*, de Carlo Collodi (benzi desenate de Șerban Andreeșcu) / 180

*Tom Sawyer în străinătate*, cap. 8 *Lacul care dispăre*, de Mark Twain / 190

*Povestea unui dinobrontoploescozaur*, din volumul *Miriapodul hoinar și alte povești*, de Adina Popescu / 199

**Răsfoind cărțile din bibliotecă** / 205

*Cele douăsprezece fete de împărat și palatul cel fermecat*, fragmente,  
de Petre Ispirescu / 205

*Profesorul Miracol. Atelierul dorințelor secrete*, fragment,  
de Susan Niessen / 214

## MAGIC LILLI DĂ ȘCOALA PESTE CAP

– fragment –

de Knister

**A**două zi de dimineață, Lilli abia așteaptă să ajungă la școală.

Și-a propus foarte multe! Între timp, a ascuns cu grijă bilețelul cu trucurile vrăjite în buzunarul de la pantaloni. În sala de clasă, învățătoarea îi anunță pe copii că inspectorul va ajunge în câteva minute.

– Vă rog să vă purtați civilizat, fiți drăguți și politicoși, le spune doamna Grach încă o dată. Dacă veți fi atenți, totul va ieși foarte bine.

Copiii își dau seama că este destul de emoționată.

– Cu siguranță va ieși bine! spune Lilli încurajator.

Cel mai mult și-ar fi dorit să-i fi spus învățătoarei de planul ei și că va avea grijă, cu ajutorul unor mici vrăji, ca totul să decurgă bine.

Dar bineînțeles că mica vrăjitoare sub acoperire nu are voie să sufle nimănui vreun cuvânt despre puterea ei fermecată!

– Dar cum e dumnealui, inspectorul? întreabă Basti, un coleg de-al lui Lilli.

Doamna Grach dă din cap și răspunde:

– Personal nu îl cunosc aproape deloc, dar din câte am auzit...

– E sever? se aude vocea Ninei, din ultima bancă.

Înainte ca învățătoarea să mai poată da vreo lămurire, se aud bătăi în ușă.

– El e, își șoptesc copiii și privesc cu nerăbdare spre ușă.

Numai Lilli nu are timp de aşa ceva.

Scoate bilețelul din buzunar și se concentrează doar asupra lui. Iar în timp ce o elevă se duce să-i deschidă musafirului, Lilli murmură o formulă greu de înțeles.

Iată că ușa se deschide și intră – nu, nu este inspectorul, ci secretara directorului.

Îi aduce doamnei Grach un dosar și i se adresează:

– Pesemne că acesta este pentru dumneavoastră, ca să i-l dați domnului inspector.

Respect pen Atâtă apucă să spună, pentru că în același moment se împiedică, alunecă și cade în nas.

Doamna Grach țâșnește spre ea și o ajută să se ridice.

Cel puțin alți zece copii au sărit în picioare și s-au trezit în fața clasei.

– Stați liniștiți, mormăie secretara ridicându-se greoi. Câtă neîndemnare din partea mea.

În timp ce verifica dacă nu cumva și-a murdărit fusta, le spune copiilor prietenesc:

– Dar ce clasă politicoasă sunteți voi.

Copiii adunați în jurul ei încep să-i scutere din toate părțile praful de pe fustă, iscând o mare hărmălaie.

– V-ați lovit? întreabă doamna Grach îngrijorată.

– Nu, nu, spune secretara și se uită mirată în jur. Nici nu știu cum de s-a putut întâmpla aşa ceva.

Păi, Lilli i-ar putea da o explicație.

Dar nu o face. Zâmbește, mulțumită că trucul cu împiedicatul i-a reușit atât de bine. Chiar dacă planul era altul și bineînțeles că nu secretara trebuia să se împiedice. Totuși, clasa a arătat cât de politicoasă este. Iar trucurile lui Lilli funcționează, asta e sigur.

În fața clasei continua agitația și îmbrânceala, astfel că nimeni nu își dădu seama când ușa se deschise pentru a doua oară – și iată că a apărut în clasă un bărbat.

– Numele meu este Neizel, Herbert Neizel, încearcă el să se facă auzit. Aici este clasa doamnei Grach?

– Eu sunt doamna Grach, se prezintă învățătoarea lui Lilli. Vă rog să mă iertați. După cum vedeti, pe-aici lucrurile nu merg tocmai cum trebuie.

– Da, observ, spune bărbatul și adaugă cu fruntea încruntată: În mod normal n-aș fi dat aşa buzna aici. Dar la secretariat, unde am întrebat de sală, nu am primit niciun răspuns, deoarece nu am găsit pe nimeni acolo. Până la urmă am întrebat un elev, care m-a însoțit până aici. Pe urmă am bătut de mai multe ori în ușă, însă nimeni nu a venit să-mi deschidă și astfel am....

– În mod normal, întotdeauna este cineva la secretariat, se amestecă secretara.

Și-a dat seama imediat pe cine are în față, deoarece a vorbit de multe ori la telefon cu inspectorul.

Și pentru că, în mod normal, ar fi trebuit să fie în biroul ei, încearcă acum să se justifice.

Respect pentru cărțile și cărțile  
– Chiar acum am ieșit, domnule inspector. Voiam să-i aduc doamnei Grach adeverința de care aveți nevoie pentru...

– Și de obicei îi auzim și pe cei care bat la ușă! strigă un băiat întrerupându-i.

– A fost din cauza hărmălaiei de adineauri, strigă și mai tare un altul.

– Iar ușa de obicei o ținem deschisă. Mai ales pentru inspectori și directori! Încearcă un al treilea să-i acopere pe ceilalți.

– Pentru că suntem o clasă deosebit de politicoasă! urlă cineva.

– Mereu vorbiți aşa unul peste celălalt, fără să ridicăti mâna? întreabă inspectorul.

– Copiii sunt agitați deoarece știau că veți veni, își apără doamna Grach clasa. Întotdeauna ridică mâna înainte. Dar vedetă... vizita dumneavoastră, iar mai devreme s-a împiedicat doamna Berger...

– Vai de mine, murmură Lilli. Nu aşa trebuia să se întâmple!

Trebuie să intervină imediat pentru ca inspectorul să nu-și facă o părere proastă încă de la început.

Lilli scoate biletelul. Dar de această dată se pare că Lilli a mers prea departe cu vrăjile:

ZDRANG! se aude deodată și jumătate de clasă, inclusiv inspectorul, învățătoarea și secretara aterizează pe popou.

Ca urmare, ceilalți copii, care până atunci stăteau în bănci, se grăbesc să-i ajute pe cei care au căzut.

Haosul este perfect!

Din banca ei, Lilli urmărește cu groază ce a făcut. Mai trece o bucată de vreme până ce toți sunt din nou în picioare și se aşază înapoi în bănci.

Ultima care a reușit să se ridice este doamna Berger, secretara, care continua să-și scuture fusta (nu că ar fi fost neapărat murdară, ci mai mult din nedumerire). Abia după ce și-a luat la revedere, clasa s-a liniștit în sfârșit.

Dar ce liniște mai este și asta! Aproape insuportabilă, atât de încordați sunt cu toții.

Învățătoarea își drege glasul și spune:

– Haideți, copii, să începem... Se oprește, deoarece în același timp începuse și inspectorul să zică ceva.

– Deci, aşa ceva nu am mai pomenit în viața mea, spune el, stând la catedră și făcându-și fel de fel de însemnări.

– Nici eu nu știu ce să zic! spune doamna Grach nesigură și se apleacă pentru a cerceta mai cu atenție podeaua.

Respect pentru autoritatea profesorilor și a tuturor celor care își desfășoară activitatea în cadrul instituțiilor de învățământ.

– Să fie oare prea multă ceară pe parchet? Poate că îngrijitorul școlii a exagerat, știind că o să veniți dumneavoastră.

– Va trebui ca școala să facă investigații, spune domnul Neizel notând în continuare. Niciodată nu mi-a mai fost dat să văd aşa ceva.

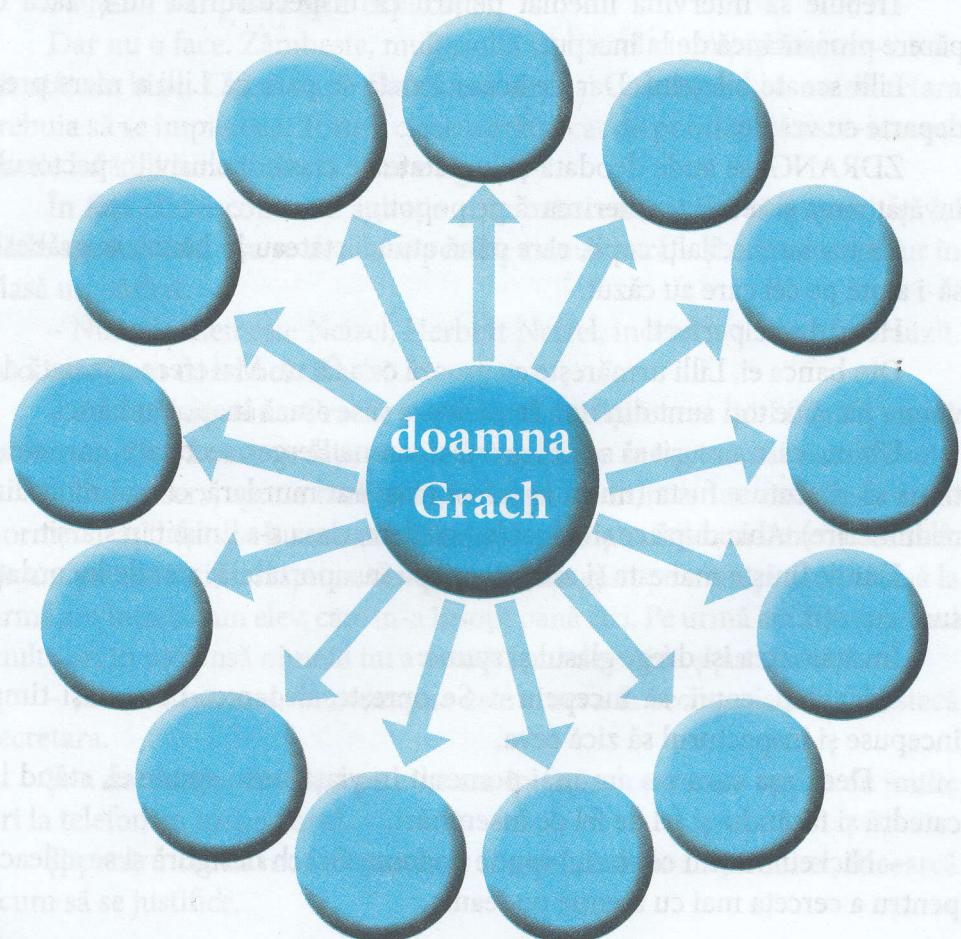
– Vai de mine și de mine, mormură Lilli din nou. Oare ce își tot notează inspectorul acolo?

Cu siguranță nimic de bine!

Și nici măcar nu este vina învățătoarei că deodată se împiedicase toată lumea.

„Din întâmplare...“ Bineînțeles că Lilli știe că nu a fost vorba de o întâmplare. Trucul năzdrăvan cu împiedicatul doar este scris pe biletelul ei.

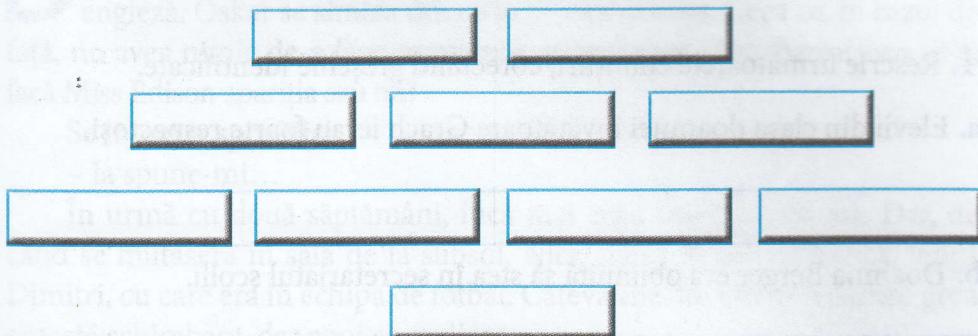
1. Scrie, folosind schema de mai jos, trăsături ale doamnei învățătoare Grach, ținând cont de comportamentul acesteia și de relația cu elevii săi.



**2.** Recitește pasajele în care este surprinsă Lilli și creează o prezentare a acesteia, realizând un cvintet – poezie alcătuită din cinci versuri –, urmând structura:

- primul vers** ➔ un cuvânt-cheie, subiectul;
- al doilea vers** ➔ două cuvinte care descriu/caracterizează subiectul;
- al treilea vers** ➔ trei cuvinte care indică acțiuni ale subiectului;
- al patrulea vers** ➔ patru cuvinte care exprimă sentimentele autorului față de personaj;
- al cincilea vers** ➔ un cuvânt care exprimă esența subiectului.

Lili



**3.** Imaginează-ți că ești reporter la revista/radioul școlii și că te-ai întâlnit cu secretara școlii, doamna Berger. Creează un dialog (13-15 replici) între tine și aceasta, referitor la întâmplarea din clasa doamnei Grach, respectiv la părerea ei despre cele petrecute.

Interviu realizat de \_\_\_\_\_

---



---



---



---



---



---



---



---



---



---



---



---



---



---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

**4.** Rescrie următoarele enunțuri, corectând greșelile identificate.

a. Elevii din clasa doamnei învățătoare Grach ierau foarte respectoși.

b. Doamna Berger era obijnuită să stea în secretariatul școlii.

c. Ciasul din clasă indica începutul orei.

d. Doamna Grach a fost cuprinsă de desnădejde când a văzut ce se întimplă.

e. Inspectorul s-a inervat din cauza celor petrecute în clasă.